

La tesi doctoral d'Antonio Olivera apunta
que l'exposició a imatges negativament
impactants ens fa moralment més permissius

La tesi doctoral d'Antonio Olivera apunta que l'exposició a imatges negativament impactants ens fa moralment més permissius

L'estudi *Effects of the time course of negative affective priming on moral judgement: the shorter the SOA, the lesser the severity*, defensat a la UIB, analitza com l'exposició a estímuls d'horror i de repugnància influeix en la valoració dels dilemes morals que se'ns presenten a posteriori

Palma. Juliol de 2012

La tesi doctoral d'Antonio Olivera La Rosa, defensada a la Universitat de les Illes Balears, proposa una aproximació afectivodimensional per abordar la influència de la repugnància en els judicis morals i conclou que l'exposició a imatges negatives impactants per un breu lapse de temps fa que, seguidament, siguem moralment més permissius. L'estudi *Effects of the time course of negative affective priming on moral judgement: the shorter the SOA, the lesser the severity* l'han dirigit els doctors Camilo J. Cela-Conde, del Departament de Filosofia i Treball Social, i Jaume Rosselló Mir, del Departament de Psicologia de la UIB. La tesi doctoral d'Antonio Olivera s'ha fet en el marc del projecte de recerca *La naturaleza moral y estética humana. Caracterización sistemática de los rasgos derivados humanos de moral y estética (HUMAN)*, finançat pel Ministeri d'Economia i Competitivitat.

Antonio Olivera, autor de la tesi. Foto: UIB

L'emergent camp de la psicologia moral afavoreix la caracterització del judici moral com una avaluació predominantment automàtica. Així, diversos estudis suggereixen que els judicis morals són susceptibles a la influència de variables afectives incidentals o contextuals. La recerca sobre el component emocional dels judicis morals ha trobat noves possibilitats en l'estudi de l'emoció de repugnància, aprofitant el que sembla que és una estreta relació entre aquesta emoció i l'àmbit de la cognició moral. Malgrat que diferents estudis suggereixen que la repugnància incrementa la severitat dels judicis morals (moralitat més estricta), la naturalesa de la relació causal entre repugnància i judici moral encara no s'ha explicat degudament. Així doncs, els estudis que s'han fet fins ara no han explicat suficientment si la influència de la repugnància és específica dels judicis morals, o si bé afecta també els judicis no morals. Els estudis tampoc no han explicat si aquest efecte resulta de la valoració específica vinculada a l'emoció discreta o es tracta d'una influència afectiva més elemental.

En aquest context, la recerca d'Antonio Olivera parteix d'una aproximació afectivodimensional per abordar aquestes qüestions. En particular els quatre experiments de què consta la seva tesi doctoral se centren a contrastar com el *priming* afectiu –un fenomen relacionat amb l'avaluació implícita pel qual l'exposició a determinats estímuls influeix en la resposta que es dona a estímuls presentats a posteriori–, tant de repugnància com d'horror, influeix sobre els judicis morals. A més, a partir de la variació controlada del temps d'exposició als estímuls *prime* –és a dir, les imatges afectivament impactants–, aquesta proposta constitueix el primer estudi que analitza el curs temporal d'aquesta influència i estudia com canvia l'efecte que provoca a mesura que varia el temps d'exposició a l'estímul.

Repugnància i severitat moral

Els resultats dels dos primers experiments demostren que el *priming* afectiu de repugnància – emprant imatges de mutilacions humanes de l'*International Affective Picture System* (IAPS), que és una base de dades d'imatges que s'utilitza per induir emocions en el context d'investigacions experimentals– redueix la severitat dels judicis morals. El fet que es posi en evidència el mateix efecte aplicant temps d'exposició diferents (20, 250 i 500 ms) resulta especialment rellevant, ja que quan el *prime* es presenta a temps d'exposició molt curts o subòptims (20 ms), l'estímul es percep de manera difusa, mentre que quan els temps d'exposició són més prolongats (500 ms), el *prime* es pot identificar de manera conscient.

No obstant això, l'anàlisi de la influència del *priming* afectiu de repugnància sobre els judicis morals va revelar que la potència de l'efecte sí que era susceptible a les manipulacions del temps d'exposició. En síntesi, quan el temps era extremadament curt (20 ms) l'efecte del *prime* va ser més potent que quan va ser més llarg (250 i 500 ms). Aquest resultat suggereix que quan les imatges emprades com a *primes* es perceben de manera més difusa i inconscient més gran és el seu efecte sobre els dilemes morals. A més, com que els estímuls presentats de manera tan breu (20 ms) no solen generar emocions discretes com ara la repugnància, l'efecte trobat sembla que és degut a una computació afectiva elemental més que no pas a una influència de l'emoció específica de repugnància.

La dimensió afectiva dels dilemes morals

L'objectiu del tercer estudi va ser contrastar si els dilemes morals i els no morals diferien en les seves dimensions afectives, en particular, en les dimensions de valència afectiva (agradable-desagradable) i activació. Amb aquesta finalitat, cadascun dels dilemes va ser avaluat pels participants mitjançant el *Self-Assessment Manikin* (SAM), una tècnica d'avaluació basada en l'ús d'una escala Likert basada en imatges per mesurar la reacció davant diferents estímuls. Així, cada participant va avaluar com d'agradable o de desagradable (escala de valència) i d'activant (escala d'activació) era la sensació que experimentava en llegir cadascun dels dilemes (morals i no morals).

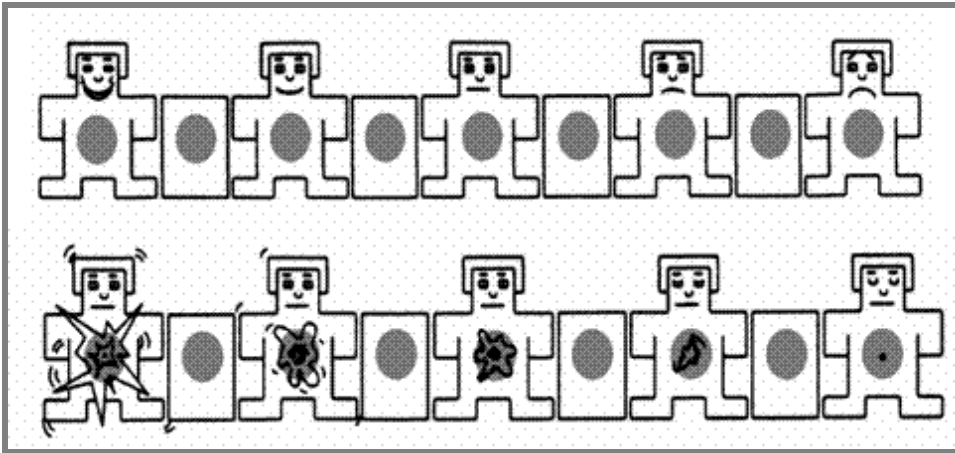

Figura 1. El SAM (Self Assessment Manikin) utilitzat (modificat per Hodes, Cook, & Lang, 1985).

Els resultats mostren que els dilemes morals són experimentats com a més negatius afectivament i més activants que els dilemes no morals. En altres paraules, la lectura d'un dilema moral genera una sensació més desagradable i una major activació que la lectura d'un dilema no moral, que dona lloc a una resposta més aviat neutra. Aquest resultat, que constitueix la primera evidència empírica de diferències afectivodimensionals entre els dilemes morals i els no morals, suggereix que l'efecte trobat –això és, la reducció de la severitat dels judicis morals– s'ha d'entendre com l'efecte de la interacció entre un estímul *prime* (imatges repugnants) i un objectiu o *target* (dilemes morals) les característiques dimensionals dels quals són semblants (valència negativa i alta activació).

Horror i moralitat

Els resultats anteriors suggereixen que l'efecte trobat és degut a una resposta afectiva elemental, basada en una ràpida i implícita computació de l'afecte. Partint d'aquesta hipòtesi, l'investigador va dissenyar un quart estudi per contrastar aquesta explicació dimensional. Com a estímuls *prime* es varen utilitzar imatges que, sent equivalents a les emprades en els experiments anteriors en els seus valors dimensionals (en valència i activació), fossin distintes quant a l'emoció específica suscitada. En aquest cas, s'escolliren imatges de por-horror.

Els resultats obtinguts varen ser semblants als del segon estudi. El *priming* afectiu emprant imatges d'horror va reduir exclusivament la severitat dels judicis morals, sense produir cap efecte sobre els judicis no morals. A més, com havia succeït en els experiments anteriors, la potència de l'efecte va ser més gran en els temps d'exposició més breus. Així doncs, quan el temps d'exposició va ser extremadament curt (20 ms), l'efecte del *prime* va induir més permissivitat en els judicis morals que quan es va emprar un temps d'exposició més prolongat (250 ms).

Figura 2. Exemple d'imatges emprades com a *primes* afectius en l'experiment

Conclusions

Considerats en conjunt, els resultats suggereixen que tant les imatges de repugnància com les d'horror, presentades en un paradigma de *priming* afectiu, poden influir sobre els nostres judicis morals, propiciant que siguin més laxes o permissius. Emperò, aquest efecte sembla que és degut, més que a la suposada inducció d'una emoció específica, a les dimensions de valència i/o activació (afecte bàsic) que comparteixen els estímuls de repugnància i d'horror utilitzats.

En aquesta línia, els resultats de l'estudi 3 suggereixen que l'exclusivitat de l'efecte del *priming* afectiu sobre els judicis morals s'explicaria precisament per la pròpia naturalesa afectiva dels judicis morals.

En relació amb l'efecte particular de la repugnància (i de l'horror) sobre els judicis morals, els resultats demostren que l'efecte varia a través del curs temporal del processament afectiu. En aquest sentit, la intensitat de la inducció afectiva (la potència de l'efecte) amb *primes* de contingut afectivament impactant augmenta amb temps d'exposició breus o subòptims. Com més breu és la presentació de la imatge (del *prime* afectiu), menor és la severitat amb la qual els participants jutgen els dilemes morals.

En síntesi, aquesta sèrie d'estudis demostren que el fet de ser exposats a imatges negativament impactants (de mutilacions humanes, de repugnància, d'horror) per un breu lapse de temps, fa que, seguidament, siguem moralment més permissius. Aquest efecte es manifesta en els judicis que formulam davant situacions que impliquen dilemes morals presentats després de les imatges. Les implicacions dels resultats assolits per Antonio Olivera en la vida quotidiana podrien ser de gran importància. Només a tall d'exemple, quan ens presenten en un informatiu flaixos d'imatges en les quals es poden veure víctimes d'una massacre o d'un atemptat terrorista, podríem manifestar una tendència a jutjar de manera més benevolent la "moralitat" de la notícia subsegüent.

Referència de la tesi

Títol: *Effects of the time course of negative affective priming on moral judgement: the shorter the SOA, the lesser the severity*

Autora: Antonio Olivera La Rosa

Programa de doctorat: Cognició i Evolució Humana

Àrea de coneixement: Psicologia

Departaments: Filosofia i Treball Social, i Psicologia

Directors: Camilo José Cela Conde i Jaume Rosselló Mir

Qualificació: Apte cum laude

Membres del tribunal

President

Dr. José J. Cañas Delgado
Departament de Psicologia Experimental
Universitat de Granada

Secretari

Dr. Juan Tomás Escudero López
Departament de Psicologia
Universitat de les Illes Balears

Vocals

Dr. Francisco Palmero Cantero
Departament de Psicologia Bàsica, Clínica
i Psicobiologia
Universitat Jaume I de Castelló

Dra. Maria Vicenta Mestre Escrivà
Departament de Psicologia Bàsica
Universitat de València

Dr. Antonio Cándido Ortiz
Departament de Psicologia Experimental
Universitat de Granada

Publicacions relacionades

- Olivera La Rosa, A. & Rosselló-Mir, J. (submitted). «On the relationship between disgust and morality: A critical review». *Psicothema*.
- Olivera La Rosa, A. & Rosselló-Mir, J. (submitted). «The new science of moral psychology: The state of the art». *Psicothema*.
- Olivera La Rosa, A., Rosselló-Mir, J., Munar, E. & Gálvez, A. (2012). «Priming by Disgust Pictures Reduces the Severity of Moral judgments». *WPA Convention*, Western Psychological Association. San Francisco, USA.
- Olivera La Rosa, A., Rosselló-Mir, J. & Munar Roca, E. (2011). «Contextual disgust induced through affective priming influences moral judgments by making them less severe». *Frontiers in Human Neuroscience Conference Abstract: ICON XI*. doi: 10.3389/conf.fnhum.2011.207.00152.
- Olivera La Rosa, A., Rosselló-Mir, J., Caamaño Barreiro, B. & Munar Roca, E. (2012). «Suboptimal affective priming by disgust and horror pictures reduces the severity of moral judgments». A: C. González Ferreras, D. González Manjón, J. M. Mestre Navas & Rocío Guil Bozal (eds.) *Aportaciones recientes al estudio de la motivación y las emociones* (pàg. 110-115). Sevilla: Fénix Editora. ISBN: 978-84-940056-0-2.
- Olivera La Rosa, A., Rosselló-Mir, J., Munar Roca, E. & Caamaño Barreiro, B. (2012). «Effects of the time-course of disgust priming on the severity of moral judgments: Lessest severity at the shortest SOA». A: C. González Ferreras, D. González Manjón, J. M. Mestre Navas & Rocío Guil Bozal (eds.) *Aportaciones recientes al estudio de la motivación y las emociones* (pàg. 92-97). Sevilla: Fénix Editora. ISBN: 978-84-940056-0-2.